

TRE LO-FORBUND VIL UT AV EØS:

Historiske EØS-vedtak i LO-forbund

Sidene 4–5

TTIP/TISA:

Bli med på
aksjonsdagen
18. april!

s. 14–17

SOLIDARITET:

Kvar fjerde EU-
borgar lever i
fattigdom

s. 3, 8–9

GRATIS ISTIKK:

Du får med
ny utgave av
EU-guiden!

s. 13

**Bli
medlem
i Nei til EU!**

Send følgende SMS-melding
NEITILEU <DITT NAVN
OG POSTADRESSE> til
2090 (200,-)

FOTO: YLVA SEIFF BERGE

EU midt i matfatet

Fiskeri- og landbrukspolitikken skulle ikke være del av EØS-avtalen, og det har vært viktig for Norge å ha en selvstendig politikk på disse feltene. Samtidig opplever vi stadig å finne EU midt i matfatet, og nye utfordringer truer. Som matentusiast heier jeg på norsk matproduksjon med rein og god norsk mat. Mat er en av de viktigste verdikjedene i norsk næringsliv og sammenfatter klima, miljø, biologi og økonomi. Mat engasjerer som aldri før, og det sies enkelt og brutalt at ethvert samfunn er fem måltider unna konflikt og kaos.

Norsk mat har vært og er trygg som et resultat av en villet politikk – ikke flaks. Vi har for eksempel et rent og friskt plantemateriale fordi vi har hatt en streng import. Vi har god dyrehelse og lav medisinbruk fordi vi har et strengt regelverk, og fordi vi har jobbet for å forhindre smitte, framfor å reparere etter at skaden har skjedd.

Nettopp denne føre var-holdningen settes under press når EU og USA forhandler om verdens største handelsavtale TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership). På tross av mye hemmelighold er nettopp lavere mat- og miljøstandarder det som stadig trekkes frem. Klorvaskede kyllinger og GMO er blant det europeerne er mer skeptiske til enn amerikanerne. TTIP vil påvirke Norge via EØS-avtalen. Her må det bygges kunnskap, for dette må vi stå imot!

Norsk fiskerirett er klar, det er folket som eier fisken. Nettopp eiendomsrett til fiske og fangst var en av hovedpilarene i det norske nei til EU i både 1972 og 1994. Nei til EU har nylig sendt høringsvar på Sjømatindustriutvalgets, bedre kjent som Tveterås-utvalget, utredning av sjømatindustriens rammevilkår. Gjennomføres de foreslåtte endringene, vil unntaket som Norge har for fisk i EØS-avtalen kunne forsvinne, og vi vil miste hardt tilkjempede unntak fra de fire friheter. Det vil bli fritt frem for enhver EØS-borger å tilegne seg fiskerettigheter på lik linje med nordmenn.

Landbruket er i utgangspunktet utenfor EØS-avtalen, men i artikkel 19 står det at EU og Norge skal møtes med to års mellomrom for å «gjennomgå vilkåra for handelen med landbruksvarer». Det skjer i disse dager. Partene skal jobbe mot en «gradvis liberali-

sering av handelen», men samtidig forutsettes det at forhandlingene skal skje på gjensidig fordelaktig basis, og innenfor landenes egen landbrukspolitikk. Vi er i prinsippet ikke forpliktet til å gi EU verken nye kvoter eller tollreduksjoner. Allikevel synes statsråd Helgesen å være på tilbydersiden, og vi husker hans sympati med EUs reaksjoner på den såkalte ostetollsaken.

Vi må beholde mulighetsrommet for å produsere mat til egen befolkning! Regjeringen må stå opp for norske interesser. Større import fra EU vil være en stor utfordring for bønder og næringsmiddelindustri. Om tollfrikvotene øker med 1500 tonn melk, vil 100 gjennomsnittsbruk med melk måtte legge ned.

Norge importerer nesten 60 prosent av maten vi spiser, og 70 prosent av denne maten kommer fra EU. Det har vært en enorm økning i importen fra EU siden EØS-avtalen ble inngått, mens eksporten har stått på stedet hvil. EØS-avtalen utfordrer og uthuler det demokratiet vi er så glade i, undergra-

ver velferdsordninger og distrikts-Norge, og endrer matfatet vårt.

AV KATHRINE KLEVELAND

Leder i Nei til EU
kathrine.kleveland@neitileu.no

Tegning: Pål Hansen, alias UKRUT.no

EØS-avtalen har også gjort matfatet vårt mer søtt og fargerikt gjennom matsminkedirektivene. Veterinæravtalen vi valgte å godta, har svekket muligheten for grensekontrollen av levende dyr, kjøtt, fisk og meieriprodukter fra andre EU/EØS-land. Dermed er matvarene prisgitt kontrollen i andre land.

En samlet norsk landbruksnæring har sagt nei til å bruke GMO i norsk mat og får ut ifra føre var-prinsippet. Bruk av GMO vil kunne ha negativ effekt på miljø, biologisk mangfold og spredning av genmateriale. Gjennom et varig unntak fra EØS-avtalen og den norske genteknologilova har Norge rett til å stoppe import av genmodifiserte produkter (GMO) som er godkjente for bruk i EU. Nå gjelder det å bruke handlingsrommet!

Nei til EU vil fortsette å kjempe for trygg og god mat på norske fat og gode arbeidsforhold og betingelser for matprodusenter på sjø og land i hele vårt langstrakte land.

Må greske barn sultes enda magrere?

Etter beinharde forhandlinger fikk den nyvalgte regjeringen i Hellas i februar et aldri så lite pusterom. Den fikk et lån stort nok til å holde økonomien flytende fram til 1. juli – mot å godta noen forpliktelser som er vage nok til at forhandlingene i Brussel og Berlin vil fortsette med stadig nye forhandlingsbrudd og stadig mer nervekrig med grekere og tyskere i hovedrollene.

Den greske regjeringen la i mars fram et forslag til hvordan den vil få det greske samfunnet ut av den enorme samfunnskrise landet er inne i. Forslaget ble forkasta av alle mektige instanser på EU-sida, fra EU-kommisjonen og sentralbanken til Angela Merkel. De vil ha nye kutt i pensjoner og andre innstramminger av det slaget som grekere har hatt mer enn nok av.

I disse skjebnesvangre ukene – både for Hellas og for EU – har ikke grekerne noen andre forhandlingskort enn å vise til den sosiale katastrofa som rammer så mange i det greske samfunnet, til barn som besvimer på skolen fordi de ikke får mat nok, til mødre som vil gi fra seg ungene sine fordi de ikke klarer å ta seg av dem, til at mer enn annenhver ungdom går uten arbeid.

Helsevesenet ligger i ruiner fordi sjukehus stenges, leger og sjukepleiere sies opp, alt på direkte ordre utafra. Det setter sine spor. Barsedødeligheten økte med 43 prosent fra 2008 til 2010. Malaria er tilbake etter 40 års fravær, og tuberkulose rammer flere enn før.

Så brutale var de vilkåra som den greske regjeringen måtte godta for å få de kriselåna som i mai 2010 og oktober 2011 skulle berge Hellas fra konkurs og samtidig sikre tyske og franske banker mot store tap på lån til greske låntakere.

Å videreføre en kuttpolitikk som fra måned til måned har økt statsgjelda, jagd fjerdeparten av grekerne ut av arbeid og 200 000 av de best kvalifiserte unge ut av landet, er så meningsløst at mer av det samme umulig kan friste.

I valgkampen sendte Syriza dette budskapet til resten av EU: Den som vil forsvare EU, må hindre at Hellas bryter sammen økonomisk – uansett om det skulle skje ved at Hellas tvinges ut av euroen eller ved å fortsette en kuttpoli-

Prøver å overtale. Den greske finansministeren Yanis Varoufakis forsøkte i februar å overbevise kollegaene i eurogruppen om at den greske regjeringens plan kan få landet ut av krisen. FOTO: DET EUROPEISKE RÅD

Mødre vil gi fra seg ungene sine fordi de ikke klarer å ta seg av dem.

DAG SEIERSTAD

Standpunkt 2-2015

tikk som landet verken økonomisk eller sosialt kan tåle.

EU har derfor valget mellom kuttpolitikk og demokrati. Hvis ikke demokratiske krefter kan endre det greske samfunnet slik velgerflertallet ønsker, kan brunere krefter vinne fram – først i Hellas, men også i andre land.

Syriza gikk ikke til valg på å melde Hellas ut av valutaunionen og har et overveldende flertall av velgerne med seg på det. Sannsynligvis oppfatter de en euro som tryggere enn en drakme.

For den greske samfunnsøkonomien ville fordelene ved å stå utafra valutaunionen, nettopp være at de nye drakmene ville falle i verdi i forhold til euroen. Dermed ville alt gresk næringsliv bli mer konkurransedyktig både hjemme og utenlands. Det kunne få i gang den veksten som må til for å betale ned noe av den enorme gjelda.

Men samtidig blir all utenlandsgjeld tyngre å bære. Halveres drakmene i verdi, doubles utenlandsgjelda. Det

AV DAG SEIERSTAD

Varamedlem til styret i Nei til EU

standpunkt@neitileu.no

umulige valget ser slik ut: Hva slår mest ut, gjeldssjokket eller bedre konkurranseevne?

Men det er mye som står på spill også på EU-sida i konflikten.

Økonomiredaktørene Martin Wolf og Wolfgang Münchau i Financial Times, markedsøkonomiens mest toneangivende avis i Europa, har i en serie artikler argumentert for at hvis Hellas forsvinner ut av valutaunionen, vil det bli like ille for eurosone som for Hellas. Penger ville raskt og i strie strømmer flyttes vekk fra land som kunne tenkes å følge Hellas ut av valutaunionen. Dermed ville den dramatiske ubalansen, både den økonomiske og den politiske, mellom nord og sør i eurosone øke ytterligere.

Den greske statsgjelda er økt fra 120 til 177 prosent av BNP i løpet av de åra da krisepakker og kuttpolitikk skulle få gjelda ned. Statsminister Tsipras vil forhandle om å få satt gjelda ned såpass at Hellas har mulighet for å betjene den. Merkel står fremst i et talekor av EU-politikere som avviser alt slikt.

Slik ble ikke Tyskland behandlet etter 1945. I 1953 kom en fram til en internasjonal avtale om at halvparten av den enorme tyske utenlandsgjelda skulle ettergis, at gjelda bare skulle nedbetales i år der Tyskland hadde handelsoverskudd med utlandet – og at nedbetalingen aldri skulle være over tre prosent av eksportinntektene.

Grekene spør seg: Hvis den tyske utenlandsgjelda kunne halveres i 1953 – hvorfor kan ikke den greske halveres i 2015?

FORBUND FLYTTAR EØS-GRENSER:

Tre LO-forbund vrakar EØS-avtalen

I 2014 vedtok Transportarbeiderforbundet at Noreg skal **seie opp EØS-avtalen**. I mars i år gjorde EL & IT Forbundet og Fellesorganisasjonen (FO) tilsvarande vedtak.

Leier «Ut av EØS»-forbund. Jan Olav Andersen har gått frå å vere leiar i prosjektet Alternativ til dagens EØS-avtalen må erstattast med ein handelsavtale.

EL & IT Forbundet valde også Jan Olav Andersen til ny forbundsleiar. Han kom frå stillinga som forhandlingsleiar i forbundet. I Nei til EU-samanheng er han nok best kjend som leiar for prosjektet *Alternativ til dagens EØS-avtale*. Han trur vedtaket vil ha konsekvensar for EØS-debatten vidare.

– For kvart slikt vedtak som vert fatta i eit forbund eller andre stadar blir nokre posisjonar flytta lite grann. Slik får alle vedtak ein effekt som berre veks dess fleire som gjer det same, seier Jan Olav Andersen til Standpunkt.

På EL & IT Forbundet sitt landsmøte var det to alternative EØS-framlegg. Forbundsstyret sitt framlegg baserte seg på LO-kongressen sitt vedtak frå 2013, men la til konsekvensen som mangla i kongressvedtaket: «ILO-konvensjoner, norske tariffavtaler og norsk arbeidslovgivning må gis forrang framfor EU-regler. Hvis dette ikke er mulig må Norge si opp EØS-avtalen.»

For landsmøtet var ikkje dette godt nok. 12. mars vedtok dei med 149 av 253 stemmer at «Det viser seg at EU-regler gis forrang fremfor ILO-konvensjoner,

Mimmi Kvisvik.

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitleu.no

norske tariffavtaler og norsk arbeidslovgivning. EØS-avtalen må derfor erstattes av en handelsavtale.»

Avgrensar verkemiddel

Jan Olav Andersen meiner utfallet av EØS-røystinga er ein konsekvens av utviklinga vi har sett i arbeidslivet dei siste åra.

– Hovudårsaken er nok ei sterk uro for utviklinga i arbeidslivet med sosial dumping, mindre faste tilsetningar og auka arbeidslivskriminalitet. Når ein då opplever at det er store avgrensingar i kva verkemiddel det er mogleg og lovleg å ta i bruk for å stanse denne utviklinga, er det naturleg å angripe det ein oppfattar som årsaken til disse avgrensingane, seier Andersen.

– *Korleis vil EL & IT Forbundet arbeide for å få gjennomslag for EØS-standpunktet?*

– Det er mange viktige saker som blir avgjort på eit landsmøte. Det er den nye leiinga si oppgåve å legge planar for korleis vi skal få gjennomslag for mest mogleg av dette. Det kan vere gjennom å delta i den offentlege debatten, gjennom å reise sakene i LO

og andre stadar det er naturleg, og så vidare.

Også mot EØS i FO

Neste forbund ut var Fellesorganisasjonen (FO). Kongressen deira vedtok 21. mars ei fråsegn med denne formuleringa: «EØS undergraver faglige rettigheter, folkestyret og demokratiet. Grensen er derfor for mange nådd. Tida er inne for en annen tilknytningsform til EU.»

Det var ikkje mykje debatt om EØS på kongressen, og fråsegna vart vedteken med overveldande fleirtal.

Forbundsleiar Mimmi Kvisvik vart attvald og uttalte dette om vedtaket:

– Nå har vårt øverste organ vedtatt denne uttalelsen, og det er den vi skal jobbe for framover, seier Mimmi Kvisvik til Avisenes Nyhetsbyrå (ANB) 23. mars.

Mykje meir enn handel

Heidi Larsen er styremedlem i Nei til EU og og medlem av Nei til EUs faglege utval.

– Eg trur at årsaken til at Transportarbeidarforbundet, EL & IT og FO

For kvart slikt vedtak som vert fatta i eit forbund eller andre stadar blir nokre posisjonar flytta lite grann

JAN OLAV ANDERSEN

Leiar i EL & IT Forbundet

ns EØS-avtale, som la fram realistiske alternativ til EØS, til å verte forbundsleiar i det største av LO-forbunda som har vedteke at
FOTO: YLVA SEIFF BERGE

har gjort desse vedtaka er at dei ser veldig godt at EØS er så enormt mykje meir enn ein handelsavtale. Dei ser at vi gjennom EØS-avtalen får lover og forordningar vi ikkje har bede om, og som er veldig ugunstige for fagrørsla, seier Heidi Larsen.

Ho viser til at Norsk Transportarbeidarforbund sitt landsmøte var først ute med vedtak om oppseiinga av EØS-avtalen.

«Vi vil arbeide for: At Norge sier opp dagens EØS-avtale. En stadig strøm av EU-direktiver og EØS-regler utgjør en trussel mot norske faglige rettigheter, f. eks. vikarbyrådirektivet, postdirektivet, kabotasjereglene og Jernbanepakke 4», heiter det i ei fråsegn frå Norsk Transportarbeidarforbunds landsmøte frå 29. januar 2014.

Betre tent med handelsavtale

Heidi Larsen meiner desse vedtaka kan vere dei første av mange.

– Desse vedtaka kan bety at fleire skjønner at vi vil vere betre tente med ein rein handelsavtale. Ein avtale som sikrar at vi får selt varene våre, og dermed opprettheld norske arbeids-

Heidi Larsen.

plassar, og som ikkje gjev oss lover og forordningar vi ikkje har bede om. Det tek også til å bli veldig tydeleg at EØS faktisk er ei fare for folkestyret, i og med at EU ønskjer å styre og påverke ein del områder av samfunnslivet vårt, noko som kan påverke demokratiet vårt. Det kan også bety at fleire forbund og lokale foreiningar kan kome etter, for EØS-debatten er faktisk meir levande i fagrørsla no enn den har vore på mange år.

– Korleis bør vedtaka følgjast opp vidare?

– No vil det jo vere opp til kvart einskild forbund korleis vedtaka skal følgjast opp vidare. Men det er nok ikkje utenkjeleg at vi kan få ein debatt om EØS på LO-kongressen i 2017. I forkant av kongressen bør LO la ein – helst to – uavhengige institusjonar vurdere korleis dei 15 krava LO-kongressen stilte før EØS-avtalen vart inngått, har slått ut. Kort og godt, er krava innfridd eller ikkje, og fekk LO det som dei ville?

EØS-vedtaka

■ «Vi vil arbeide for: At Norge sier opp dagens EØS-avtale. En stadig strøm av EU-direktiver og EØS-regler utgjør en trussel mot norske faglige rettigheter, f. eks. vikarbyrådirektivet, postdirektivet, kabotasjereglene og Jernbanepakke 4.»

Norsk Transportarbeiderforbunds landsmøte 29. januar 2014

■ «Det viser seg at EU-regler gis forrang fremfor ILO-konvensjoner, norske tariffavtaler og norsk arbeidslivslovgivning. EØS-avtalen må derfor erstattes av en handelsavtale.»

EL & IT Forbundets landsmøte 12. mars 2015

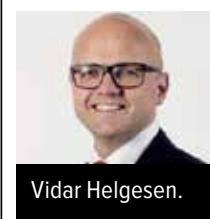
■ «EØS undergraver faglige rettigheter, folkestyret og demokratiet. Grensen er derfor for mange nådd. Tida er inne for en annen tilknytningsform til EU.»

Fellesorganisasjonens kongress 21. mars 2015

Faglig konferanse

Faglig utvalg inviterer til årets faglige konferanse «Fagbevegelsen og EØS». Det blir paneldebatt om fagbevegelsen, faglige rettigheter og EØS med europaminister Vidar Helgesen, Stein Reegård, sjefsøkonom i LO, Roy Pedersen, leder i LO i Oslo og Jan Olav Andersen, leder i EL & IT Forbundet.

Vidar Helgesen.

Fredag 24. april

■ Kl. 09.30–12.00 Paneldebatt; Vidar Helgesen, Stein Reegård, sjefsøkonom i LO, Roy Pedersen, LO i Oslo og Jan Olav Andersen, EL & IT. Debattleder: Heidi Larsen, Faglig utvalg.

■ Kl. 12.00–13.00 Lunsj

■ Kl. 13.00–13.30 Innledning om boka, «Uro i Euroland – Faglig avmakt og sosial motstand i EUs nye arbeidsliv», av forfatteren Halvor Fjermeros.

■ Kl. 13.30–15.00 De Facto rapport «Mot et tredelt arbeidsliv» om sosial dumping. Innledning ved Roar Eilertsen og Sara Bell, leder i Fagforbundet i Bergen.

■ Kl. 15.00–16.30 Norsk landbruk og næringsmiddelindustrien og EØS. Representanter frå Bondelaget og NNN. Spørsmål og debatt

■ Kl. 16.30–17.00 Avslutning

Det serveres lunsj, kaffe/te/frukt og kake.

Påmelding til faglig sekretær, Lill Fanny Sæther. lill.saether@neitleu.no.

Konferanseavgift

inkludert lunsj: Kr 500,- til konto 7874.42.00031. Merk giroen med «konferanse».

1.

3.

2.

4.

5.

VIL HA UNDERSKRIFTSKAMPANJE KLAR TIL SOMMAREN:

No er endeleg EØS-kampanje

– Vi skal samle underskrifter, spreie kunnskap og skape debatt. Slik kan vi få eit samla trykk fram mot LO-kongressen og stortingsvalet i 2017, seier **Benedikte Pryneid Hansen**.

Nei til EUs nestleiar Benedikte Pryneid Hansen leier eit kampanjeutval som skal operasjonalisere EØS-arbeidet i organisasjonen, i tråd med arbeidsplanen og strategidokumentet.

– Det er viktig at heile organisasjonen samlar seg om ein ide om kva som må vere vegen vidare, fram mot LO-kongressen og stortingsvalkampen i 2017, seier Benedikte Pryneid Hansen.

Kampanjeutvalet koordinerer EØS-arbeidet, med mål om folkerøysting om EØS-avtalen. Kampanjeutvalet

skal lage konkrete planar, ha oversikt over sentralt og lokalt arbeid og arbeide opp mot samarbeidsorganisasjonar og parti.

Skal lage folkeleg opprop

Utvalet skal utarbeide politisk grunnlag for eit folkeleg opprop mot EØS og for folkerøysting, i tett samarbeid med fagleg utval som arbeider med det faglege oppropet.

– Det faglege oppropet har allereie samla inn fleire hundre underskrifter og har bidrege til å skape den livlige debatten i fagrørsla som vi ser no.

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitleu.no

Partipolitikarane har også meldt seg på, med kronikk frå Jonas Gahr Støre, same dag som EL & IT Forbundet skulle gjere sitt EØS-vedtak, seier Benedikte.

– Det skjer altså spennande ting. Vi håpar at denne debatten vert teken lokalt også. Vi ønskjer at fylkes- og lokallaga skal gje sine lokale fagorganisasjonar og parti konkrete utfordringar.

Kampanjeutvalet arbeider no med det folkelege oppropet, eller underskriftskampanjen, som organisasjonen har ønskt seg.

– Vi arbeider med teksten og ønskjer å skaffe ei breidde av folk til å stå bak oppropet når det vert lansert. Vi har mål om å rulle ut oppropet til sommaren når valkampen startar. Fylkes- og lokallag kan bruke oppropet når dei står på stand, både for å samle støtte og for å spreie kunnskap.

– Når vi har ein tekst klar med ein

6. FOR DET ER FOR SEINT

7.

8.

1. Vigdis Hobøl, generalsekretær.

2. Tore Ruud, leiar i Troms Nei til EU.

3. Ådne Naper, nestleiar i Nei til EU.

4. Benedikte

Pryneid Hansen, nestleiar i Nei til EU.

5. Kathrine Kleve-land, leiar i Nei til EU.

6. Toril Mongstad, Hordaland.

7. Heidi Larsen,

Sør-Trøndelag.

8. Kjell Dahle, nestleiar i Oslo Nei til EU.

9. Kari Engebretsen, leiar i Oppland.

10. Kristian Taagerud, Akershus.

9.

10.

njen i gang!

breifront som stiller seg bak, ønsker vi at fylkes- og lokallag kan bruke oppropet slik at vi kan få ein debatt om innhaldet. Vi ønsker at de inviterer til opne møte, stiller spørsmål til lokale parti og fagforeiningar, slik at debatten om EØS kjem ut lokalt, seier Benedikte.

– Det folkelege oppropet vil ha eit større fokus på dei demokratiske argumenta i tillegg til arbeidslivsargumenta.

– Lokalledda må også halde fram skuleringa på TTIP og TISA. Det er vi som kan trekkje koplinga til EØS og det er vi som kan trekkje inn nye alliansepartnerar inn i arbeidet.

Vil kartlegge tilstanden

Kampanjeutvalet har også fått i oppdrag å kartlegge kva tilstand fylkes- og lokallaga er i.

– I løpet av vårhalvåret skal vi sende ut brev til alle fylkeslaga for å kart-

legge den organisatoriske og politiske kapasiteten i organisasjonen. Vi kjem til å bruke rådsmøte og fylkesleiarssamlinga både til å informere fylka og for å få informasjon inn til den sentrale kampanjegruppa, seier utvalgsleiar.

– Vi er veldig spent på å få tilbake-meldingar om kva fylka har gjort og kva som er planlagt for året. Vi treng kunnskap om det som er gjort og planlagt for å kunne lage planar tilpassa nivået vi er på. Vi ønsker ikkje å lage planar det ikkje er bruk for eller planlegge ting som allereie er gjort, slår ho fast.

Noko av det utvalet vil vite, er kor mange lokallag og aktivistar vi har.

– Kva potensiale har vi for å nå ut og kva er gjort allereie i EØS-arbeidet? Har vi samla alliansen? Har vi ein lokal debatt. Er vi aktive i lokalmedia? Kva er det fylka har behov for? Kampanjeutvalet vil vite om det behov for

Kampanjeutvalet

Kampanjeutvalet skal operasjonalisere EØS-arbeidet i organisasjonen, i tråd med arbeidsplan og strategien. Utvalet arbeider heile arbeidsplanperioden og rapporterer til styret og rådet.

Kampanjeutvalet består av følgjande personar: Benedikte P. Hansen (leiar), Boye Ullmann, Kjell Dahle, Synnøve Thomassen, Kirsti Dahle, Ann Ørjebu, Per Martin Sandtrøen, Ivar Hellestnes, og Tori Aarseth (sekretær).

spesielt materiell, eller anna støtte frå sentralt?

– Vi ber om framlegg til konkrete aktivitetar for å kome i gang med arbeidet lokalt. Ut frå dei konkrete tilbake-meldingane vil vi tilpasse det som blir organisasjonen sin kampanjeplan. Send inn svar så snart som råd, oppmodar Benedikte.

Berre tida og vegen

Benedikte understreker at vi ikkje har god tid.

– Det er no det skjer. Vi må ut no når vi har ein EØS-debatt gåande. Vi håpar at heile organisasjonen er ute og deler ut materialet vi har, mellom anna det nye Vett-heftet om vårt alternativ til EØS, har opne møte og møte med nei-alliansen. Det er ingenting vi kan vente med. Det må gjerast no.

Alternativt toppmøte i 2013. I 2013 arrangerte Alter Summit eit alternativt toppmøte i Aten. Alter Summit har vedteke at «Vi forsvarar det greske folket og den demokratiske Troikaen.»

NEI TIL EU DELTEK I NETTVERK FOR EIT ANNA EUROPA:

Fattigdom og ulikskap veks

Kvar fjerde EU-borgar lir under fattigdom og naud, slår Caritas fast i ny rapport. Nei til EU deltek i **Alter Summit**, som forsøker å finne svar på krisa.

Den nye rapporten frå hjelpeorganisasjonen Caritas om verknadane av krisa i EU, viser urovekkjande nivå av fattigdom og naud i dei sju medlemslanda som er hardest råka av krisa. Dei verst råka er Kypros, Hellas, Irland, Italia, Portugal og Spania.

«EU og medlemslanda fokuserer hovudsakleg på økonomisk politikk

til fordel for sosial politikk. Som eit resultat har den vedtekte politikken øydeleggjande verknader for folk i Europa», er konklusjonen i rapporten.

«Rapporten 'Poverty and Inequalities on the Rise – Just social systems needed as the solution!' viser eit urettvist Europa, der den sosiale utryggleiken veks, sosiale system vert nedbygde og individ og familiar fell djupare ned i

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

fattigdomen. Den sosiale samkjensla i Europa vert mindre, og folk får mindre tillit til dei politiske institusjonane. Rasisme, framandfrykt og hat veks», skriv organisasjonen.

Vil ha eit anna Europa

Nei til EU er ein del av det europeiske nettverket «Alter Summit», som samlar rundt 200 fagforeiningar og sosiale rørsler frå heile Europa.

– På møtet i Alter Summit 5.–6. mars 2015 i Brussel var situasjonen i Hellas eitt av hovudpunkta, seier Helle Hagenau, leiar i internasjonalt utval i Nei til EU. Ho deltok på møtet for Nei til EU.

retten deira til å forkaste nedskjæringspolitikken og
FOTO: GUE/NGL

i EU

– Vi fikk ein gjennomgang av den avtalen som Hellas har inngått med dei andre landa i eurosona, ved ein representant for det greske regjeringspartiet Syriza. Den etterfølgjande debatten dreia seg om kva vi konkret kan gjere for å støtte regjeringa og folket i ei vanskeleg, men også spennande tid, seier Helle Hagenau.

– Syriza-representanten fekk spørsmål om kva det greske folket treng aller mest. Svaret hennar var kort og konstant: mat og medisinar, fortel Hagenau.

Langt att til normaltilstand

Alter Summit meiner valet som sende Syriza inn i regjering, kan få store kon-

Alexis Tsipras. Den greske statsministeren vert møtt med stor interesse i dei andre kriseråka EU-landa. Her snakkar han for ei italiensk forsamling.
FOTO: MIRKO ISAIA (CREATIVE COMMONS)

sekvensar. Men det krev at landet får rom til å føre ein ny politikk.

– For sjølv om det greske folket har trassa EU-eliten og røysta mot den dikterte kuttpolitikken, er det framleis lang veg å gå før Hellas er tilbake til ein slags «normaltilstand». Arbeidsløysa er skyhøg, spesielt blant ungdom, og rundt en tredel av folket er råka av fattigdom.

– Endring vil ikkje skje over natta. Hellas slit også med enorm gjeld. Der- som landet skal komme seg vidare, så vil gjeldsslette vere omtrent den einaste vegen vidare. Den norske regjeringa burde stille opp for Hellas, og ikkje gå dei nedskjæringsvillege EU-landa sitt ærend, seier Helle Hagenau.

Alter Summit-nettverket vedtok ei fråsegn om Hellas som mellom anna inneheld følgjande punkt:

- Vi forsvarar det greske folket og den demokratiske retten deira til å forkaste nedskjæringspolitikken og Troikaen.
- Vi vil halde fram med å støtte dei greske sosiale rørsleane og fagforeiningane både i den politiske kampen mot kuttpolitikken og i konkrete solidaritetshandlingar.
- Vi støttar avgjerda til den greske regjeringa om å kjempe mot nedskjæringspolitikken og den antidemokratiske innblandinga frå Den europeiske sentralbanken, EU-kommisjonen og EUs råd.
- Vi vil halde fram med å støtte og organisere kampen mot kuttpolitikken og for demokrati, samstundes som vi er merksame om at endringane i Hellas ikkje er ein trussel, men ein moglegheit for oss alle saman.

Representanten frå Nei til EU kom heim med ny glød i arbeidet.

– Det var utruleg inspirerende å høyre dagsaktuelt nytt om Hellas og oppleve korleis heile møtet berre hadde

Helle Hagenau, leiar i internasjonalt utval i Nei til EU.

Caritas-rapporten

■ Hovudkonklusjon: Etter seks år med økonomisk krise betalar fattige folk framleis for ei krise dei ikkje har skulda for. Dei fattige blir fattigare.

■ Fattigdom og ulikskapen veks i Europa. 123 millionar EU-borgarar lever i fattigdom, som er nesten ein av fire. Meir enn ein tredel av folket i fem medlemsland er i fare for fattigdom eller sosial eksklusjon. Bulgaria 48 %, Romania 40,4 %, Hellas 35,7 %, Latvia 35,1 % og Ungarn 33,5 %.

■ Meir enn eitt av tre barn lever i fattigdom i 14 av EUs 28 medlemsland.

eitt ønskje: At Hellas må lukkast!

EU-krise langt frå over

Men det greske valet er eitt av få lyspunkt. Caritas-rapporten tek til motmæle mot dei som meiner at krise i EU er over. «Sosiale rettar i Europa vert truga som følgje av at den økonomiske krise utviklar mot seg ei sosial, og stadig meir politisk, krise. Dei politiske vala som vert tekne i dag undergrev den sosiale dimensjonen i Europa og har ekstremt negative konsekvensar for sårbare folk», heiter det.

Caritas har klare råd til EU-institusjonane, medlemslanda og sivilsamfunnet:

- Sikre ei garantert minsteinntekt for alle. Ei kvar nasjonal regjering bør sikre at alle får ei tilstrekkeleg inntekt til å leve eit verdig liv.
- Sikre skatteinntekter. Skattesnyteri må motarbeidast og eit rettvis skattesystem må på plass, slik at alle bidreg med ein rettvis del, også næringslivet.
- Investere i sosialpolitikk. Ved å tilby gode tenester, som bustad, barnehagar, utdanning, helse og anna, så vert ulikskapen redusert og fleire arbeidsplassar vert skap- te.

Jorge Nuño Mayer, generalsekretær i Caritas Europa meiner at rapporten bidreg til større medvit om konsekvensane av krise på ulike sårbare grupper.

– Rapporten stadfestar behovet for ein alternativ politikk og minner oss om at politikarar kan velje annleis når dei avgjer kva tiltak som skal brukast mot krise. Det Europa som blir dokumentert i denne rapporten er ikkje rettvis. Satsinga på nedskjæringspolitikk har ikkje løyst krise, men skaper derimot sosiale problem og uro som kan føre til varige konsekvensar over heile verda.

FAGLIG OPPROP OM EØS SAMLER UNDERSKRIFTER:

Underskriftene triller inn

– Vi ønsker en folkeavstemning om EØS, og vi må vinne den folkeavstemningen, sier leder av Nei til EUs faglige utvalg, **Boye Ullmann**. Faglig opprop er et virkemiddel for å få dette til.

På landsmøtet i Nei til EU høsten 2014 ble det vedtatt å arbeide for å forsvare faglige rettigheter og for et utvidet samarbeid med fagbevegelsen. Nei til EU har også vedtatt å jobbe for at Norge sier opp EØS-avtalen og at det gjennomføres en folkeavstemning om EØS. Det faglige oppropet, med mulighet for å skrive under, ble lansert på årets Trondheimskonferanse, som samlet rundt 700 tillitsvalgte og medlemmer fra fagforeninger og klubber over hele landet, og det er allerede samlet flere hundre underskrifter, inkludert over 500 fra ledende tillitsvalgte.

Oppropet satt i gang

– Hvorfor er det igangsatt et faglig opprop med mulighet for å skrive seg på?

– Landsmøtet vedtok faktisk også at Faglig utvalg skulle ta initiativ til et opprop om EØS, for nå er tiden inne for å diskutere hva EØS-avtalen betyr for norsk fagbevegelse og arbeidsliv. Husk at EØS-avtalen er en dynamisk avtale som forandrer seg hele tiden. Vi har fått EUs tjensteddirektiv der målet er økt tjensteeksport over landegrensene, sier Boye Ullmann.

– Vi fikk EUs vikarbyrådirektiv som legitimerer bemanningsbransjen uten restriksjoner. Bemanningsbransjen praktiserer «Ikke lønn mellom oppdrag», noe som setter løsarbeiderregime og midlertidige ansettelser uten stillingsvern inn i system, og bryter bestemmelsen om faste ansettelser i arbeidsmiljøloven. Bemanningsforetak har dessuten ikke lærlingeordninger. Dette undergraver yrkesfagene og lærlingeordningene og fratar ungdom en fremtid i arbeidslivet.

– EU-domstolen griper inn i avtaler mellom partene i norsk arbeidsliv. EØS truer i dag fundamentet for den norske velferdsstaten. Via EØS-avtalen har Norge i tjuen år vært underlagt EUs indre marked med EUs fire markedsfriheter.

Mot sosial dumping

Det har vært en stor sysselsettingsøkning på rundt 200 000 i Norge, hvor de fleste kommer gjennom arbeidsinnvandring.

– Problemet er at en stor del av arbeidskrafta fra Øst-Europa blir loset

Skriv under! Boye Ullmann, medlem av arbeidsutvalget i Nei til EU og leder av faglig utvalg, vil at så mange som mulig skriver under det faglige oppropet.

FOTO: EIVIND FORMOE

Faglig opprop

Alle som ønsker å lese hele oppropet kan gjøre det på http://www.neitileu.no/om_nei_til_eu/kontakt_oss/utvalg_og_nettnettverk/faglig_utvalg/faglig_opprop_om_eos_for_faste_ansettelser_og_faglige_rettigheter

De som er enige i oppropet, skriver under ved å sende «Opprop om EØS» og fullt navn og eventuelt epostadresse og fagforening til boyee@rfag.no

AV LILL FANNY SÆTHER

Faglig sekretær i Nei til EU

gjennom bemanningsforetak. Her er det ofte sosial dumping og ikke noe stillingsvern. Arbeidstakerne får ikke opparbeidete rettigheter som overtid, betaling for helligdager og lønn under sykdom, sier Ullmann.

– Vi krever norsk lønn og arbeidsvilkår i Norge, uavhengig av hvor folk kommer fra. Den frie flyten fører ikke bare til sosial dumping, men også arbeidslivskriminalitet. Det er i ferd med å utvikle seg til mafiatilstander i flere bransjer.

Må få flertall

– Hvorfor er oppropet og underskriftskampanjen viktig?

– Målet er å øke debatten og forståelsen for at vi må ut av EØS for å få nasjonal kontroll over norsk arbeidsliv.

– Foreløpig har vi jo ikke flertallet av befolkningen med oss. Men de fleste innser at LO, med sine nesten 900 000 medlemmer og sin innflytelse på Arbeiderpartiet, er veldig viktig i kampen mot EØS. Vi må følge med oss flertallet på LO-kongressen i 2017 hvis vi skal oppnå flertall i en folkeavstemning om EØS. Da må vi først få tillitsvalgte og forbundene med i kampen mot EØS-avtalen. En god nyhet var jo at i 2013 vedtok LO-kongressen enstemmig at ILO-bestemmelser, norske arbeidslivslover og tariffavtaler skal være overordnet

EØS-regler.

– Og stadig flere forbund og fagforeninger stiller seg kritiske til EØS-avtalen.

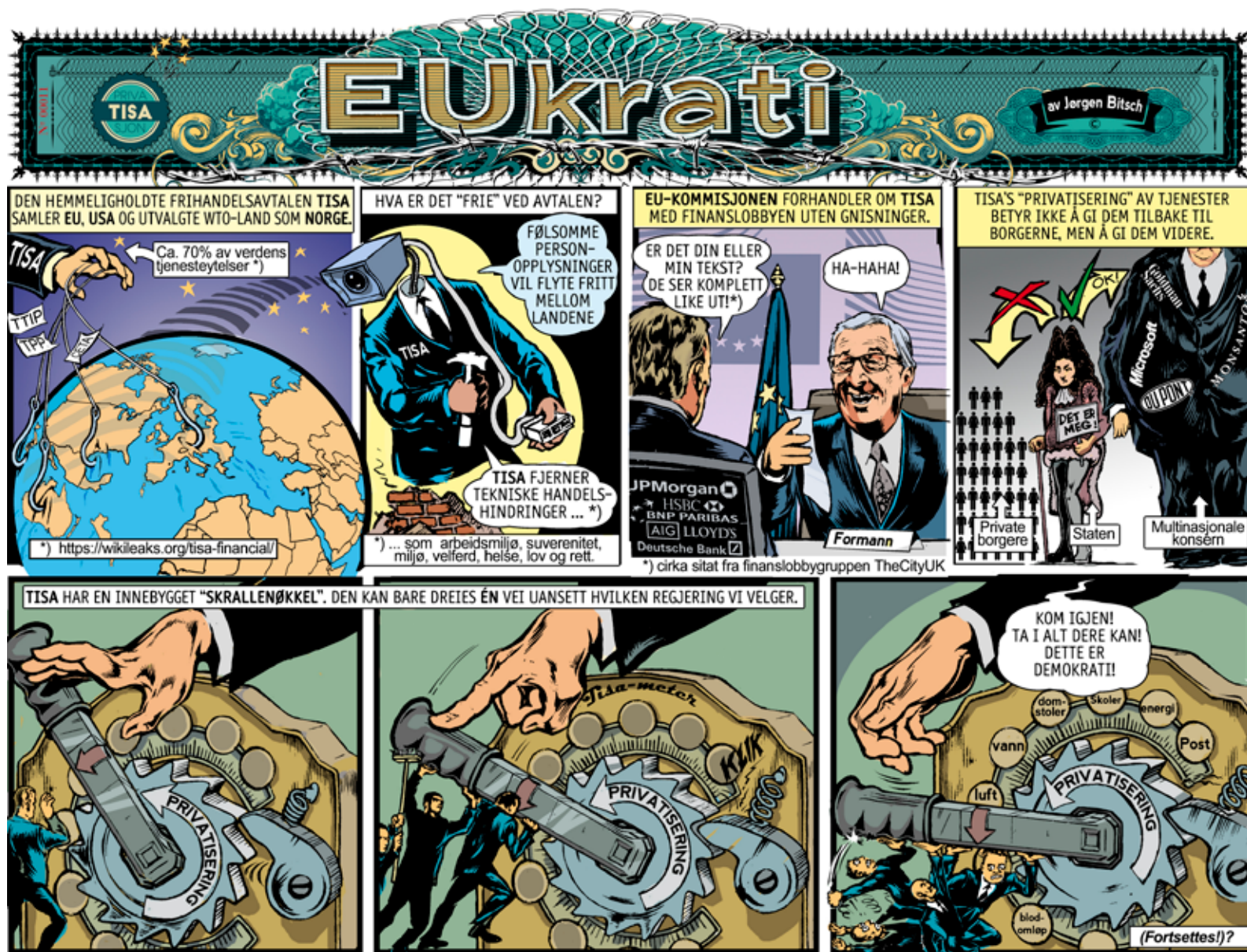
Transportarbeiderforbundet, EL & IT Forbundet og sist FO har landsmøtevedtak om å erstatte EØS-avtalen.

– Disse vedtakene er veldig viktige. Flere LO-forbund skal ha landsmøte i år, blant andre Arbeidsmandsforbundet, og kanskje det viktigste, Fellesforbundet. Faglig utvalg vil sørge for at oppropet og annet relevant materiell deles ut til delegatene på landsmøtene.

– Hva skal resultatet av underskriftskampanjen brukes til?

– Vi ønsker en folkeavstemning om EØS, og vi må vinne den folkeavstemningen. Gjennom LO må vi legge press på partiene på Stortinget, som i stor grad støtter EØS i dag og som er milevidt unna et vedtak om folkeavstemning. Vi får ingen folkeavstemning hvis ikke Stortinget gjør vedtak om det. Og vi vinner ingen folkeavstemning uten at flertallet i Norge er med oss. Vi har ikke bestemt noen dato, men det er klart at kampanjen må i hvert fall vare fram til neste LO-kongress i 2017, og kanskje videre. Det vil jo avhenge av blant annet de vedtak som gjøres der.

AKTUELT FOR BÅDE KVINNER OG MENN: Tid for kvinnekonferanse!

25. –26. april er det tid for den årlege kvinnekonferansen i Nei til EU. På programmet står sosial dumping i kvinneyrker, TISA og TTIP med eit kvinnefokus, og spørsmålet om EU eigentleg passar for kvinner.

– Vi håpar flest mogleg tek turen til eit vårleg Oslo denne helga, seier Turid Thomassen som er kvinnepolitisk leiar i Nei til EU. Kvinneutvalet har laga eit program der vi vil sjå på aktuelle tema i Nei til EU med eit ekstra blikk for kjønn og kvinner.

Sosial dumping

Programmet startar med eit punkt om sosial dumping i kvinneyrker.

– Vi ønskjer å setje meir fokus på at det føregår sosial dumping i kvinne-dominerte yrker. Det er ikkje berre i byggebransjen at det er sosial dumping. Det har vore ein tendens i fagrørsla generelt, og også i Nei til EU, at når ein snakkar om sosial dumping, så snakkar

Kvinnekonferanse

■ Laurdag 25. april kl. 10–16.30 og søndag 26. april kl. 10–15.

■ Stad: Håndverkeren konferansesenter i Oslo

■ Prisar: 300 kr for heile helga. 150 kr ein dag. 100 kr for studentar, arbeidsledige og pensjonistar pr. dag.

■ Påmelding til eva.marie.mathisen@neitileu.no

AV EVA MARIE MATHISEN

eva.marie.mathisen@neitileu.no

Turid Thomassen.

ein om mannstunge sektorarar.

– Vi har invitert Paul Bjerke frå De Facto for å snakke spesifikt om sosial dumping om helse- og omsorgssektoren, og Sara Bell frå Fagforbundet for å fortelje om sosial dumping.

TISA for kvinner

Kvinneutvalet håpar også på å gje del-takarane ei god og grundig innføring i dei to avtalane TISA og TTIP. Spesielt TISA, som er handel med tenester, vil truleg kunne råke kvinner spesielt. Handel med til dømes helsetenester er

noko som fort kan bli aktuelt med ein TISA-avtale. Ein kan få ordningar med private forsikringar der ein lettare kan kjøpe globale helsetenester og korleis dette kan fremje helseturisme.

– Vi har to innleiingar på dette punktet: Lise Rødland frå Attac, som skal gje oss ei innføring i avtalane og i tillegg sjå på kjønnspektivet, og Rolf Rynning-Hansen frå Fagforbundet, som skal seie noko om korleis fagrørsla arbeider mot avtalane. Spesielt TISA-avtalen har Fagforbundet åtvara mot, og dei meiner det er ein avtale som kan setje offentleg helsevesen, barnehagar, postvesen, kringkasting, vatn, energi, transport og andre tenester i fare.

På helse laus

– På søndagen skal mellom anna Eli Berg innleie. Berg er tidlegare allmennpraktiserande lege, no førsteamanuensis ved Universitetet i Oslo. Ho skal snakke om økonomifokuset i norske sjukehus og korleis dette går på helse laus hos dei tilsette, fortel Turid.

VIGDIS HOBØL GÅR AV SOM GENERALSEKRETÆR:

– Vil du bli generalsekretær?

– Eg håpar det kjem **mange gode søkjarar**, seier generalsekretær Vigdis Hobøl. I august går ho av etter tre år som generalsekretær og 12 år som tilsett i Nei til EU.

Generalsekretæren har ei heilt sentral stilling i Nei til EU. Vigdis Hobøl har vore generalsekretær gjennom stortingsvalåret 2013 og ikkje minst det store jubileumsåret i 2014. Ho har leia organisasjonen gjennom viktige omstillingsprosessar.

– Nei til EU forvaltar ein historisk arv og er viktig for mange. Det er eit privilegium å få jobbe for ein så viktig organisasjon. Eg trur og håpar det kjem mange gode søkjarar, seier Vigdis.

Ei stor glede

Vigdis vart tilsett i 2003 som organisasjons- og kampanjekonsulent, og i 2012 vart ho tilsett som generalsekretær.

– Eg hadde akkurat 12-årsjubileum som Nei til EU-tilsett, seier ho.

– Det har vore ei stor glede for meg å vere generalsekretær for den tverrpolitiske grasrotorganisasjonen Nei til EU. Å få jobbe for folkestyre, miljø og solidaritet kvar dag er ikkje alle forunn. For meg og familien min passar det å gje seg no når åremålet går ut etter tre år, fortel ho.

Stor og viktig organisasjon

Vigdis framhevar den spesielle posisjonen som Nei til EU har i norsk politikk.

– Det er noko heilt spesielt med Nei til EU. Arbeidet vårt kjem borti mange interessefelt. Vi samarbeider med mange ulike organisasjonar og folk.

– Eg er utruleg glad i Nei til EU, mellom anna på grunn av grasrotsorganisasjonen vår, som står på stand, arrangerer møter over heile landet med vanskelege tema, og som gjev aldri opp, smiler ho.

– Det er fascinerande med all den kunnskapen som Nei til EU-folk har om alle disse felta.

Spesielt jubileumsår

Det store jubileumsåret i 2014 var eit høgdepunkt for generalsekretæren.

– Det største for meg var jubileumsfesten 28. november. Festen gav dette historiske suset, som viser den viktige krafta i Nei til EU-rørsla. Det var veldig

Avtroppande.
Generalsekretær
Vigdis Hobøl på
første rekke på
landsmøtet 2014.

FOTO:
EIVIND FORMOE

kjekt, og vi klarte å vise fram den store breidda på jubileumsfesten.

– Også dei mange stortingsvalkampanjane har vore artige. Så mange engasjerer seg i desse kampanjane, og saman klarer vi i Nei til EU å dele ut ein million aviser, over heile landet, i løpet av valkampen.

– Eg må også framheve jubileumsstafetten i fjor sommar. Det var også ei slik hending som viser aktivistorganisasjonen vår frå si beste side.

Håpar mange søkjer

Vigdis håpar mange vil søkje på generalsekretærstillinga.

– Som generalsekretær får ein gjere mykje forskjellig. Ein får vere med på å leie organisasjonen framover. Ein er ein viktig del av det store demokratiske apparatet vårt. Ein jobbar både strategisk og med prosjekt, i samarbeid med dei tilsette, og prioriterer organisasjonen sine ressursar. Generalsekretæren har ansvar for økonomiarbeid og personalarbeid. Det er veldig spennande å få vere med å leie Nei til EU framover som heilskap.

– Det er verdas beste jobb!

**AV SINDRE
HUMBERSET**

sindre.humberset@
neitileu.no

Generalsekretær i Nei til EU

Vår nåværende generalsekretær skal gå av, og vi lyser derfor ut stillingen som generalsekretær som åremålstilling i 3 år, med mulighet for forlengelse.

Nei til EU er en landsomfattende tverrpolitisk kunnskapsorganisasjon med i underkant av 25 000 medlemmer og 19 fylkeslag. Vi har 17 ansatte og har kontor sentralt plassert i Oslo.

Generalsekretæren er organisasjonens daglige administrative leder med overordnet personallederansvar for de ansatte og administrativ ansvar inkl. økonomiansvar. Generalsekretæren har ansvar for praktisk og saksbasert forberedelse i Nei til EUs styringsorganer, og har ansvar for at politiske prioriteringer og vedtak blir fulgt opp.

Det tas sikte på oppstart i stillingen fra august 2015.
Søknadsfristen er 27. april 2015.

Full utlysning og kontaktinformasjon ligger på **www.neitileu.no**.

NY UTGAVE AV EU-GUIDEN:

– Nå får du EU-guiden gratis

Det er fem år siden sist Nei til EU ga ut en ny utgave av EU-guiden. Nå kommer endelig en **ny og oppdatert** versjon.

EU-guiden er en av de sentrale publikasjonene fra Nei til EU og skal gi et solid grunnlag for vårt standpunkt om at Norge er bedre tjent med ikke å være EU-medlem, og at verden er tjent med at ikke alle europeiske land er underlagt Den europeiske unionen.

Verden er større enn EU

Den nye versjonen av EU-guiden har fått undertittel «Verden er større enn EU».

– Nei til EUs skriftserie VETT nr. 2 2015 er en ny versjon av EU-guiden, med en oppdatert og lett tilgjengelig innføring i EU-systemet, hva som er hovedproblemene med unionen og hvilke muligheter og fordeler Norge har utenfor EU, sier utredningsleder i Nei til EU, Morten Harper, som er forfatteren av EU-guiden.

– Heftet dekker fem avgjørende tema: folkestyre, solidaritet, velferd og handel, miljø og ressurser samt handelfrihet. Det gir også en oversiktlig fremstilling av hvordan EU styres, sier Morten Harper.

Gratis til alle medlemmer

EU-guiden blir nå sendt ut gratis til alle medlemmer i Nei til EU, som istikk i dette nummeret av Standpunkt.

– Vi håper EU-guiden vil være til nytte og glede for medlemmene, sier Morten Harper.

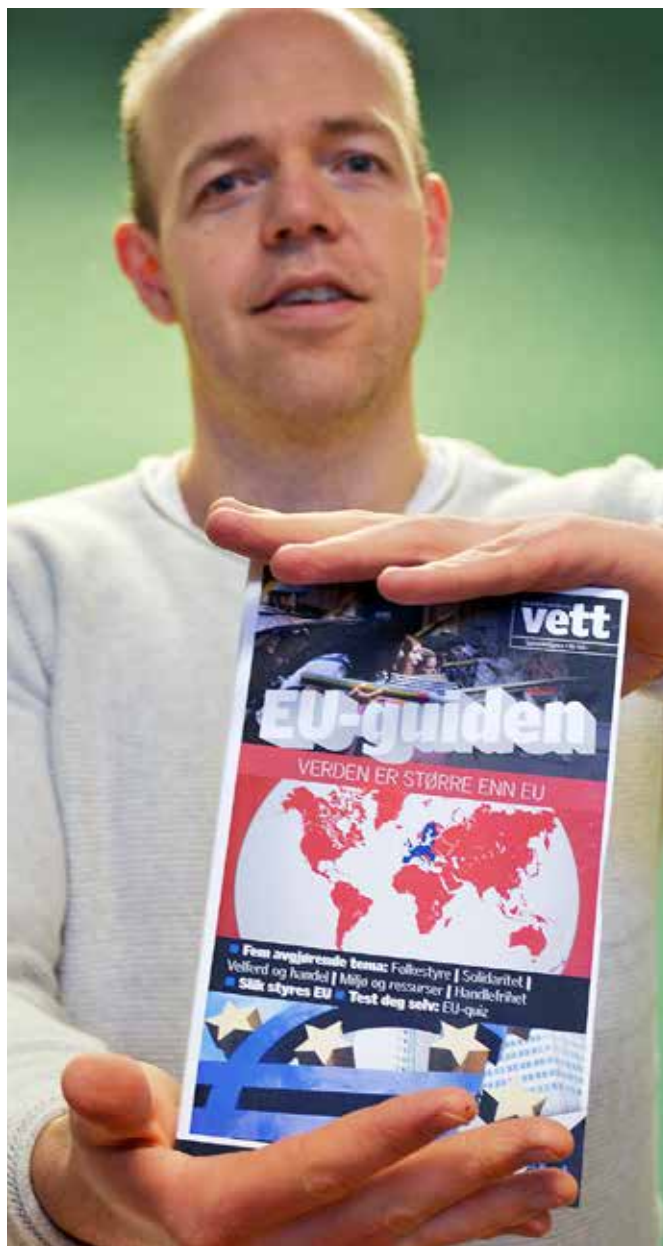
– Leserne kan prøve sine egne kunnskaper i en EU-quiz, sier han.

Få Vett gratis du også

EU-guiden er et spesialnummer som går til alle medlemmer, men også de andre utgavene av Vett er gratis for abonnenter.

– Alle medlemmer kan bli abonnenter ved å sende en e-post til medlem@neitileu.no. Det er gratis, eller rettere sagt, betalingen for abonnementet er frivillig, sier Morten Harper.

Nei til EU gir ut tre-fire utgaver av Vett i året.

Gode grunner.

Utredningsleder Morten Harper viser fram den nye utgaven av EU-guiden, som nå blir sendt til alle medlemmer.

FOTO:
EIVIND FORMOE

EU-guiden: Verden er større enn EU

- Heftet er 52 sider i hendig format.
- Utsalgsprisen er 60 kr.
- Ved bestilling av 10 eller flere gis det 50 % rabatt (porto kommer i tillegg).
- EU-guiden kan også lastes ned gratis fra neitileu.no
- Send e-post til medlem@neitileu.no for å bli Vett-abbonent.

Les Standpunkt før alle andre!

■ No kan du spare miljøet medan du les Standpunkt. Nei til EU vil no tilby Standpunkt, Vett og andre publikasjoner som elektroniske abonnement.

■ I staden for å få Standpunkt og Vett pakka i plast i postkassa, kan du no få avisa tilsendt til e-postadressa di, slik at du kan lese den på lesebrettet eller datamaskina di.

Standpunkt som e-avis

■ Her kan du teste e-avisa: <http://www.neitileu.no/kunnskapsbank/publikasjoner/standpunkt> http://issuu.com/nei_til_eu

■ Vil du registrere deg som e-avisabbonent? Send ei melding til: medlem@neitileu.no

Aktivisten

Standpunkt vil bli bedre kjent med aktivister og tillitsvalgte i organisasjonen.

Navn?

■ Eli Berg

Bosted?

■ Tromsø

Alder?

■ 62 år

Verv i Nei til EU?

■ Økonomiansvarlig i Troms Nei til EU

Yrke?

■ Ingeniør

Når og hvorfor meldte du deg inn?

■ Fra oppstart av Nei til EU i Troms i 1989–1990. Jeg måtte være med å forsvare norsk sjøfart og stoppe dem som ville legge Norge under kapitalmakta i Brussel!

Hva er den største utfordringen for Nei til EU nå?

■ Organisatorisk, å få nye medlemmer, særlig unge kvinner, og å få flere til å bli aktive. Politisk, å øke bevisstheten om skadevirkningene av EØS. Altså, få flertall for å si opp EØS!

Hvordan kan Nei til EU nå bredere ut?

■ Vi prioriterer nå samarbeid med fagbevegelsen. Tettere samarbeid der er viktig for å komme videre i kampen mot EØS-avtalen.

Eksempel på vellykket Nei til EU-arbeid?

■ Vi har hatt mange gode konferanser med aktuelle temaer stort sett hvert år. Den virkelige store mobiliseringa i Tromsø 14. november 1994 var et utrolig stort og viktig arrangement, og vi hadde et flott kulturarrangement 15. november 2014 der vi både feira 20-årsjubileum, mimra og så framover på dagens utfordringer.

Hvor går EU? – 225 kr (medlemspris)

vene til dagens union. 128 sider.

handel, miljø og ressurser samt handlefrihet. Du kan prøve dine egne kunnskaper i en EU-quiz. 48 sider i farger.

vett
NR. 104 • 12.04.2014 • 110 SIDER

Alternativet til EOS er en fornyet handelsavtale

Arbeids- og HMS-utvalget har utarbeidet nye regler for arbeidstakerne. Reglene gjelder for arbeidstakere som er ansatt i virksomheter som er medlemmer i VETT.

110 SIDER • 12.04.2014 • 110 SIDER

avtale som må være uten det demokratiske underskuddet skapt av EØS. VETT 1- 2015 beskriver den nye handelsavtalen. 48 sider i farger.

TTIP – Transatlantisk handels- og investeringspartnerskap. Det er avtalen EU og USA nå forhandler om. VETT 4-2014 undersøker hva TTIP-avtalen kan bety for Norge. Heftet belyser også den foreslåtte TISA-avtalen om internasjonal handel med tjenester. 64 sider.

- 3-2015: TTIP, EØS og Norge
- 2-2015: Genmodifisert mat i EØS
- 1-2015: Postloven og EUs tredje postdirektiv

Hovedargumentene mot EU-medlemskap
kort fortalt. Ny utgave.

Last ned fra Nei til EUs nettsider:
www.neitileu.no/kunnskapsbank

TTIP smitter til EØ

En **handelsavtale mellom USA og EU** vil endre regelverket i det indre markedet og dermed regler for varer og tjenester i Norge gjennom EØS-avtalen.

T TIP skal bygge på at regelverket for det indre markedet harmoniseres eller likestilles mellom EU og USA, med felles regler for varer og tjenester samt fri flyt av kapital. Endringer i EUs produktkrav, regler for tjenester, veterinære regelverk og så videre som tilpasning til TTIP vil også komme til Norge gjennom EØS, så fremt ikke regjeringen bruker vetoretten.

TTIP-avtalen kan svekke standarder for miljø, helse, arbeidsliv, matsikkerhet og mattrygghet i EØS, regelverk som forbrukerorganisasjoner, fagbevegelse og miljøorganisasjoner mener allerede er for svakt.

De negative konsekvensene er særlig tydelig for mattryggheten. USA har blant annet reist krav om å tillate matvarer med GMO, hormonbeholdet storfekjøtt, mer antibiotika og klorvasket kyllingkjøtt.

EU og USA har som mål å forhandle ferdig handels- og investeringsavtalen TTIP – Transatlantic Trade and Investment Partnership – i løpet av 2015. Hva vil avtalen bety?

---

morten.harper@neitileu.no

Selv om EU og USA prinsipielt er enig om å harmonisere og liberalisere, er det uenigheter i forhandlingene både generelt og på enkelte sektorer. Derfor ønsker man et såkalt «regulatorisk samarbeid» der EU og USA skal fortsette å forhandle om nytt regelverk etter at TTIP-avtalen er på plass. Dette vil være en fremgangsmåte utenfor de vanlige beslutningskanalene, med minimalt offentlig innsyn eller involvering av folkevalgte politikere.

Med TTIP vil nye EØS-regler kunne bli utviklet både i Washington og Brussel. Det vil neppe styrke muligheten for norsk innflytelse, Norge er som kjent representert i fagkomiteene som forbereder regelverk for EU-kommisjonen. Trolig vil det også bli enda vanskeligere å forhandle frem unntaksregler, hvis de felles reglene skal gjelde på begge sider av

GLOBAL AKSJONSDAG:

18. april!

18. april 2015 er global aksjonsdag mot TTIP, TISA, CETA (en frihandelsavtale mellom EU og Canada). Aksjonsdagen er global fordi man også vil ha med seg folk fra andre siden av avtalen i USA, og fordi avtalen kommer til å påvirke resten av verden også. Tanken er å få til lokale aksjoner mange steder. I Norge har Handelskampanjen ansvaret for aksjonsdagen.

European Citizen's initiative er sentrale i kampanjen innad i EU. De har samlet det nødvendige antall underskrifter for å kreve behandling, men kommisjonen har avvist initiativet likevel. Nå jobbes det for at EU-parlamentet tar tak.

S

Atlanterhavet. EØS-avtalens rettslige ensidighet, der nytt regelverk alltid kommer fra Norges motpart, forsterker det demokratiske underskuddet.

Kan påvirke domstolene

TTIP-avtalen som helhet blir ikke del av EØS. Norge blir dermed ikke forpliktet for eksempel av den omstridte investor-stat-tvisteløsningen (ISDS), som gir private selskaper rett til å saksøke stater for fremtidig tappt fortjeneste, uten at det inngås en tilsvarende avtale med EU og USA.

Når TTIP foreligger og avtalen er vedtatt av EUs organer, er den en del av EU-retten som forplikter medlemslandene – og fortolkes av EU-domstolen. Ut fra det vi vet om TTIP, prioriterer den markeds løsninger og deregulering, og avtalen blir i relevante saker en ny rettskilde som trekker domstolen videre i denne retningen.

Flashmob mot TTIP. Engasjerte demonstranter mot TTIP dominerte eit valkampmøte med den tyske kanslaren Angela Merkel i Hamburg for EU-parlamentsvalet i mai 2014.

FOTO: CAMPACT

Selv om Norge ut fra EØS-avtalen ikke er forpliktet av rettspraksis i EU etter avtalens inngåelse i 1992, har vi i realiteten sett at overvåkningsorganet ESA, EFTA-domstolen og norske domstoler i stor grad følger EU-domstolens nyere praksis. Det vil si at TTIP indirekte kan slå inn i fortolkning og praktisering av EØS-reglene også i Norge.

Norsk TTIP-avtale?

Utenfor EU står Norge friere enn unionslandene og blir ikke underlagt handelsliberaliseringen EU og USA avtaler. I den norske debatten om TTIP har enkelte tatt til orde for en egen norsk parallelavtale om TTIP eller en avtale gjennom handelsforbundet EFTA, der blant annet Sveits og Island er med. Nei til EU ønsker ikke en slik videre tilknytning til TTIP.

Regjeringen har skapt et bilde av

at oppdrettsnæringen får alvorlig svekkede handelsvilkår dersom TTIP blir en realitet. Resonnementet er at EU og USA da heller vil handle med hverandre, hvis ikke Norge kobler seg på med en egen avtale. Rundt 60 prosent av norske fiskeeksport går i dag til EU og rundt 3 prosent til USA. NUPI og Norstella anslår i en rapporten *Transatlantisk frihandel og Norge* (2014) at eksporttapet vil utgjøre under én prosent av fiskeeksportens verdi.

AgriAnalyse påpeker i sin rapport *TTIP— Gigantene forhandler* (2015) at dette er en svært begrenset effekt. Tvert imot, skriver AgriAnalyse, vil en norsk TTIP-avtale kunne gi store tap for landbasert matvareproduksjon og næringsmiddelindustri.

FORHANDLINGER OM HANDELSAVTALE:

TTIP – gigantisk, dramatisk og udemokratisk

I juli 2013 begynte myndighetene i EU og USA å fremforhandle en omfattende frihandelsavtale. Avtalen kalles Transatlantic Trade and Investment Partnership, eller bare TTIP, og er nå under forhandling. Svært få vet hva som blir de konkrete resultatene av forhandlingene ettersom forhandlingsdokumentene er hemmelige og forhandlerne holder kortene tett til brystet.

Bakteppet for TTIP-forhandlingene er finanskrisen i 2008, som rammet EUs og USAs økonomier hardt. I 2011 ble det satt ned en høynivågruppe som fikk i oppgave å identifisere tiltak som kunne øke handel, stimulere til flere arbeidsplasser og legge til rette for økonomisk vekst i de to gigantøkonomiene. Gruppen foreslo å sette i gang TTIP.

Tilhengerne av avtalen mener at TTIP vil gi både EU og USA sårt tiltrengt økonomisk vekst og flere arbeidsplasser. Fra den amerikanske kongressen blir det påpekt at avtalen kan bidra til å demme opp for kinesisk dominans på verdensmarkedet og knytte tette bånd mellom Europa og USA i en periode der stadig mer amerikanske oppmerksomhet rettes mot Stillehavsregionen.

Kritikken mot TTIP kommer fra mange kanter. Avtalen blir beskyldt for å ta mer hensyn til transnasjonale selskaper enn til borgerne og for å sette miljø, arbeidstakers rettigheter og nasjonal selvvråderett i fare. Kritikere både i USA og i EU frykter at import-sensitive sektorer kan bli hardt rammet av frihandelsavtalen og er kritiske til at innholdet i avtalen foreløpig ikke er kjent for de folkevalgte forsamlingsene som skal vedta den eller for borgerne som vil bli påvirket av den.

En annen bekymring som ofte reises, er at den såkalte tvisteløsningsmekanismen for investorstater som partene ønsker at skal bli en del av avtalen, vil gi transnasjonale selskaper rett til å kreve store kompensasjoner fra myndighetene dersom et land innfører reguleringer som hindrer selskapers

Verdens største. TTIP vil bli verdens største handelsavtale. EU og USA sto i 2012 for 45 prosent av verdens BNP. FOTO: NUMBER 10

AV ANNE MARIE AANERUD

Politisk rådgiver i Senterpartiets stortingsgruppe. For tiden er hun i permisjon fra sin stilling på Stortinget for å være gjesteforsker ved George Washington University i Washington DC, der hun forsker på TTIP-avtalen og konsekvenser for Norge. FOTO: TORBJØRN TANDBERG

Den store taperen vil være landbruket og matindustrien

ANNE MARIE AANERUD

Standpunkt 2-2015

mulighet til å tjene penger i landet.

TTIP er grunnleggende udemokratisk, ettersom forhandlingene hittil har vært svært lukket og det konkrete innholdet i forhandlingene foreløpig ikke er offentlig kjent. Det var først etter en rapport fra EUs ombudsmann som krevde større innsyn i forhandlingene, at EU publiserte dokumentasjon på hva som har vært tema i forhandlingene. Denne dokumentasjonen er likevel svært overordnet og tilfredsstillende ikke ombudsmannens krav til hva

slags informasjon borgerne burde ha tilgang til. Etter åtte forhandlingsrunder er fortsatt hoveddelen av partenes standpunkter og foreløpig oppnådde resultater hemmelig.

Omrisset av avtalen vet vi imidlertid en del om allerede. Blir den endelige avtalen så omfattende som USA og EU ønsker, vil TTIP bli verdens største handelsavtale. I 2012 sto EU og USA alene for 45 prosent av verdens bruttonasjonalprodukt og utgjorde tolv prosent av verdens befolkning.

TTIP vil omhandle et svært bredt spekter av sektorer og temaer, blant annet offentlige innkjøp og finansielle tjenester, landbruk, fiskeri, statlige eide selskaper og energi. I tillegg vil avtalen ha vidtrekkende konsekvenser for arbeidstakere, miljø, tolltariffer, datarettigheter, patentrettigheter og rettigheter til produksjon av TV-programmer. Kort sagt vil avtalen omfatte de fleste sektorer og ha stor påvirkning på økonomiske og samfunnsmessige forhold i landene som blir berørt.

For Norge er avtalen viktig fordi det er svært sannsynlig at en del av endringene i reguleringer og krav til standarder vil få konsekvenser for norske borgere og bedrifter hvis avtalen blir vedtatt. En viktig ambisjon for avtalen er nettopp at endringene som fremforhandles mellom EU og USA, skal bli nye «internasjonale standarder» også for land utenfor avtalen.

Så hvor sannsynlig er det at en så omfattende avtale som USA og EU ønsker faktisk blir en realitet? På sensitive områder som for eksempel matområdet, rett til TV-produksjon og tvisteløsningsmekanismen for investorstater er det sannsynlig at avtalen blir mindre omfattende enn forhandlerne ambisjoner tilsier. Her står partene for langt fra hverandre til at det virker sannsynlig at de kommer frem til løsninger som begge kan være tilfredse med.

I januar ba USAs president Obama begge partiene i Kongressen om å gi ham såkalt «fast track authority» til å fremforhandle TTIP. Fast track authority innebærer at Kongressen frasier seg sin grunnlovsfestede rett til å forhandle handelsavtaler med andre land og til å gjøre endringer i avtalen når den kommer til avstemning. Fast track authority blir sett på som en forutsetning for å få TTIP endelig vedtatt i Kongressen. Demokratene i Kongressen er skeptiske til både TTIP og til å gi Obama fast track authority. Og motstanderne i Obamas eget parti er ikke hvem som helst. De inkluderer blant annet lederen for demokratene i Representantenes hus, Nancy Pelosi, som krever mer innsyn i TTIP-forhandlingene for å kunne gi sin støtte til

Obamas ambisjoner.

Nøkkelen til å få hurtigspormekanismen vedtatt ligger hos republikanerne, som nå har flertall i begge kamrene i Kongressen. Republikanerne er overveldende positive til TTIP, men det er fortsatt uklart om de vil gi Obama støtte i en så viktig sak nå som neste presidentvalgkamp nærmer seg med stormskritt.

Og hva har så en eventuell TTIP-avtale mellom USA og EU å si for Norge? Norge har tre valg hvis avtalen blir vedtatt: Å stå utenfor, å forhandle om å bli tilknyttet TTIP eller å forhandle frem en egen avtale med USA. USA og EU er våre to suverent største handelspartnere. Ettersom frihandelsavtaler i bunn og grunn handler om å gi privilegier til land på innsiden, er det som regel lite godt nytt for landene på utsiden.

For Norge er situasjonen mer sammensatt ettersom vi er en del av EUs indre marked gjennom EØS. Fordi vi kan regne med at de fleste av regelverksendringene som blir forhandlet frem i TTIP, vil bli innført i Norge gjennom EØS, vil norske eksportbedrifter kunne nyte godt av blant annet forenklede regler for handel med USA selv uten at Norge knytter seg til TTIP eller forhandler frem en egen avtale. Dette taler for å bli stående utenfor TTIP.

Blir Norge stående på utsiden av TTIP, frykter likevel en del bedrifter og noen næringer at de vil gå glipp av handelspreferanser som USA og EU vil gi hverandre. Dette gjelder spesielt fiskerinæringen, som står i fare for å tape omlag 800 millioner av en eksportverdi som i 2013 var på 60 milliarder kroner. Fiskerinæringen vil derfor se seg tjent med at Norge blir med i TTIP eller forhandler en egen avtale med USA.

Den store taperen hvis så skulle skje vil være landbruket og matindustrien. Det er svært sannsynlig at USA vil kreve full tollfrihet og store liberaliseringer på landbruksområdet for å inngå en avtale med Norge. Dersom USA får økt tilgang til å eksportere til Norge, vil EU høyst sannsynlig kreve minst like god tilgang til det norske matmarkedet, ikke minst fordi landbruket i EU kommer til å møte enda hardere internasjonal konkurranse etter TTIP.

Norsk tilknytning til TTIP eller en egen avtale med USA vil føre til nedbygging og sterk sentralisering av norsk landbruk. Konsekvensene for norsk matindustri vil også bli store: Det er vanskelig å se for seg at Norge skal importere råvarer fra Europa og USA for å bearbeide dem i Norge, hvor lønnsnivået er betraktelig høyere. 90 000 norske arbeidsplasser i landbruket og matindustrien kan derfor stå på spill dersom regjeringen velger å gjøre alvor av sine ambisjoner om å knytte Norge til TTIP.

Bestill jubileumsboka!

Dag Seierstad: **Folket sa nei** *Norsk EU-motstand frå 1961 til i dag*

«50 års vellykket EU-motstand pakket sammen til et praktverk. En politisk minnebok for folk som er interessert i politikk og historie.»

Stein Aabø i Dagbladet 25. november 2014

«Med Folket sa nei har Seierstad vært med på å mure en del av framtidens historiske fundament og det kommer vel med.»

Bjarte Botnen i Vårt Land 29. desember 2014

«Boka gir et bredt og innsiktsfullt bilde på hva som gjorde det mulig å tilføre en samfunnselite et nederlag også i 1994.»

Leder i Gudbrandsdølen Dagningen 28. november 2014

Bestill boka på neitileu.no
Pris 305 kroner, inklusiv porto.

ISLANDSK EU-DEBATT:

Hva var det vi sa?

Så ble det altså slik: 12. mars 2015 kunngjorde Islands utenriksminister Gunnar Bragi Sveinsson at regjeringen trakk **søknaden om EU-medlemskap**. Island blir ikke medlem i EU.

Noe av det mest irriterende som finnes er folk som sier «Hva var det jeg sa?». En av de mest eiendommelige måtene å si akkurat det på, er en bok med akkurat den tittelen, av Trygve Hegnar. På hele 1 272 sider, der han gjengir egne lederartikler i Kapital gjennom årene, og hovedpoenget er at han angivelig har hatt rett hele tida. I forbindelse med at Island nå formelt har trukket sin EU-søknad, fant jeg ut at jeg ville forsøke på noe av det samme. Men over tre, ikke 1 272, sider.

I februar 2009 skrev jeg en artikkel her i Standpunkt, som het «Sagaen om Island i EU». Og jeg synes det kan være litt forfriskende å se hva som ble sagt og tenkt av oss på nei-sida den gangen. Og se det i lys av hvordan sagaen synes å ende. Eller som det pleide å stå i Donald Duck-bladene: «En klassiker til glede for nye lesere».

Is i magen

I 2009 var vår analyse denne: «På Island sier ja-folka at Norge er på vei inn i EU. I Norge sier ja-folka at Island er på vei inn i EU. Slik går dagene. Både

AV JO STEIN MOENstandpunkt@
neitileu.no

norske og islandske EU-tilhengere bør kanskje helle kaldt vann i årene og ha is i magen. Og ikke selge fisken før den er trygt oppi båten.»

Ettersom jeg hadde sett islandsk EU-debatt på nært hold etter et opphold på øya i 2005, følte jeg meg nokså sikker på at medlemskap ikke kom på tale. Artikkelen ble innledet slik: «I mai 2005 besøkte jeg Island. Fantastisk øy. Karrig og godt – ikke et tre å se. Geysirer og Thingvellir, akkurat som i reklamen. Reykjavik minnet om en middels stor norsk by, men ganske mye hippere. Som nestleder i Nei til EU skulle jeg holde foredrag om Norge og EU på landsmøtet til Heimssýn, vår islandske søsterorganisasjon. Til min overraskelse ville islandsk riksdekkende fjernsyn ha et intervju. Med meg. Om EU. Fordi det var opplest og vedtatt på den lille øya at Norge var i ferd med å bli med i EU. Det ble ansett å ha dramatiske følger for Island. Verken øyas ja-politikere eller 'eksperter' følte synlig behov for realitetsorientering. Litt forfjamset lot jeg meg intervjuet på plassen utenfor det islandske parlamentet, der demonstranter har dominert i uke etter uke.

Drømmen om islandsk EU-medlemskap er bokstavelig talt falt i fisk.

JO STEIN MOEN

Standpunkt 2-2015

Intervjuet der myten om snarlig norsk EU-medlemskap ble avlivet, ble hovedsak på islandsk dagsrevy den kvelden. Og ble viet stor plass i de to avisene i Reykjavik. I Morgunblaðið 7. mai het det at 'Nordmenn eru ekki a leid inn i ESB a næstu arum', og i Frettabladid to dager senere: 'Ríkisstjórnarsamstarf um ESB er ohugsandi'. Jeg er ikke noen

kløpper i islandsk, men det betyr noe sånn som 'Nordmennene er ikke på vei inn i EU de neste årene' og 'Folkeavstemning om EU er lite trolig'. ESB er deres navn på EU. Det ble altså ansett som en stor nyhetssak på Island at en nordmann fortalte at Norge ikke ble med i EU. Men ... det er jo det samme som lenge har pågått i Norge (?!). Her later mange som om EU-saken er så godt som avgjort på Island. Generalsekretær Grethe Berget i Europabevegelsen uttalte på NRK Standpunkt 25. februar 2008 at 'Noen av mine kontakter på Island snakker om at de kan søke medlemskap i februar 2009'. Det er selvsagt lite annet enn ønsketenkning. Ja-sidens 'kontakter' vest i havet er ikke akkurat noe å bygge norsk utenrikspolitikk på.»

Her må jeg ile til og innrømme at jeg tok skammelig feil. Det var nemlig slik at Berget hadde rett: Island leverte formelt sin EU-søknad i 2009, om enn noe senere enn februar. Mer om det senere.

Min vert under besøket på Island i 2005 var leder av Nei til EUs søsterorganisasjon på Island, Heimssyn, Ragnar Arnalds, tidligere finansminister

Rasende islendinger.

Demonstrasjon mot den islandske økonomiske kollapsen i 2008.

1. Rasende EU-tilhenger.

2. Rasende EU-motstander.

3. Veldig, veldig rasende islending.

FOTO: SIGGI MUS (CC)

på sagaøya. Jeg siterte den anerkjente samfunnsaktøren og skrev: «Man må nesten være medlem i Europabevegelsen for ikke å dele hans vurdering: 'Det er en selvfølge – i hvert fall for oss her på Island – at det er lettere for en minister eller parlamentsmedlem på Island å fatte beslutninger om det som berører vårt land enn det er for en konge, minister eller kommissær som sitter i København eller Brussel, London eller Berlin på 2 000 kilometers avstand? Selvstendighet – retten til å fatte viktige beslutninger for seg selv og sitt land – er en uendelig ressurskilde.»

Forskuttering

I 2009 skrev jeg at «I årevis har den norske ja-siden – langt fra ubevisst – opplyst oss om at Island er på vei inn i EU. Når man ser utsagnene i sammenheng, kan man ikke unngå å se mønsteret. Norske medier i partnerskap med ja-sidens hissigste talsmenn – og medgjørilige nei-folk – har i år etter år forskuttert Island i EU.» Og fortsatte med å trekke linjene tilbake til 2002: «For nøyaktig syv år siden var de på of-

fensiven. 'Island på glid i EU-debatten,' sto det i en overskrift i Dagbladet 17. januar 2002. Samme dag konstaterte lederen av Fiskebåtrederens Forbund at 'Hvis Island beveger seg i retning av EU-medlemskap, er det uhyre interessant for Norge og fiskerinæringa'. Jens Stoltenberg sa til Bergens Tidende 17. mars 2002 at 'Når 91 prosent av de spurte i en meningsmåling nå svarer at Island bør søke om fullt EU-medlemskap, må vi være forberedt på at landet snart sender en søknad. Hvis Island søker om medlemskap i EU, vil det oppstå en helt ny situasjon for Norge. Da må vi tenke oss grundig om'. Europeisk Ungdom er selvsagt ikke vanskelige å be. I deres politiske program for 2002–03 het det at 'Island signaliserer at de vil være klare for en folkeavstemning om EU innen rimelig tid. Går Island inn i EU og ikke Norge, blir vi i enda større grad marginalisert'. Drømmen holdes levende. Slik har det vært med jevne mellomrom, om lag annethvert år. Kan hende er det alvor nå. Uten at det trenger å bety norsk innlemmelse i EU. Islandssug? Hvordan er det med beredskap-

Kalender

April

11.4. Tromsø: Ope temamøte og årsmøte i Tromsø Nei til EU

Nei til EUs nye leiar kjem til Nord-Norge på ope møte med temaet Aktuelle EU/EØS-saker og visjonar for Nei til EU.

11.4. Alta: Årsmøte i Finnmark Nei til EU

Finnmark Nei til EU inviterer alle medlemmer og interesserte til årsmøte og åpent møte. Tema for det åpne møtet er «TTIP og TISA – Kapital mot folke-styre». Nestleder i Nei til EU, Benedikte Pryneid Hansen, er innleder.

19.4. Svolvær: Nordland Nei til EUs fylkesårsmøte 2015

Nordland Nei til EU inviterer til årsmøte og åpent møte. Kathrine Kleveland, leder i Nei til EU, innleder om «EØS – en trussel for distriktene».

24.4. Oslo: Faglig konferanse

Nei til EUs faglige utvalg arrangerer konferanse i Oslo den 24. april mellom 10.00 og 17.00. Tema: «Mot et tredelt arbeidsliv». Roar Eilertsen fra De Facto, forfatter av boken «Uro i Euroland», Halvor Fjermeros og EU-minister Vidar Helgesen, kommer.

25.4.–26.4. Oslo: Kvinnekonferanse

Nei til EU inviterer til årets kvinnekonferanse. Tema for årets kvinnekonferanse er sjølrådere. Noen av innleiderne er Paul Bjerke, forsker ved De Facto; Sara Bell, leder i Fagforbundet Bergen; Cathrine Holst, seniorforsker ved ARENA, UiO.

25.4.–26.4. Oslo: Rådsmøte i Nei til EU

Rådsmøtet er det høyeste organet mellom landsmøtene.

29.4. Oslo: Årsmøte i Oslo Nei til EU

Oslo Nei til EU kaller inn til årsmøte. Før årsmøtet innleder Halvor Fjermeros, forfatter av boka «Uro i Euroland».

pen på norsk nei-side? De fleste har tatt svingende målinger på Island med stor ro. Det omhyggelig planlagte svenskesuget i 1994 fungerte ikke. Ingen av argumentene mot norsk EU-medlemskap blir sveket om Island går med. Selv kjenner jeg ikke en eneste EU-motstander som noensinne har forklart sitt EU-nei med at 'Island er jo ikke medlem'. Og trusselen om bortfall av EØS har vi hørt litt for ofte – fra litt for mange eksperter. Inkludert avtalens mor, Gro, like før folkeavstemningen i 1994. Den avtalen er ingen nødhjelpsavtale EU har med sine naboer for å være grei, men i EUs egen interesse. Norske ja-folk ser det de vil se. Og mener tilsynelatende at det som 300 000 mennesker på øya der ute i havet, som ble selvstendig i 1944, skulle bestemme seg for, har avgjørende innflytelse for debatten i Norge.»

Hver gang en meningsmåling på Sagaøya viste ja til EU, formelig ropte norske EU-tilhengere at «Nå, Nå blir Island med i EU – og derfor må vi også bli med». Derfor la jeg til noe som jeg mener står seg relativt godt, seks år senere: «Få burde vite bedre enn norsk ja-side at det ikke automatisk er slik at et land blir med i EU, selv om det er flertall i regjeringen eller nasjonalfor-samlingen. 1972 og 1994 burde ha lært dem det.»

Sagaen fortsetter

«Islandsk EU-spenning» sto det over hele forsida på Standpunkt i siste nummer i 2008. Det var slik vi opplevde situasjonen. Et par måneder senere, 3. februar 2009 var overskriften i VG: «Island på vei til EU». Jeg avsluttet derfor artikkelen slik: «Det eneste som er sikkert er at målingene vil variere på Island også fremover. Hissige ja-folk og nølende nei-folk burde kanskje ha litt mer is i magen. Sagaen om Island og EU er nemlig ikke over.»

Noen måneder etter at artikkelen sto på trykk i Standpunkt, 16. juli 2009, vedtok det islandske parlamentet å sende en søknad om EU-medlemskap med 33 mot 28 stemmer. Norsk ja-side

Sendte EU-søknad.

Jóhanna Sigurðardóttir, fra det sosialdemokratiske partiet, tok over som statsminister i 2009 da regjeringen gikk av på grunn av krisen. Samme året sendte hun søknad om EU-medlemskap. EUs råds-president Herman Van Rompuy tok godt imot søkeren i Brussel.

FOTO: EU

lot ikke muligheten gå fra seg. Samme dag som Alltinget vedtok EU-søknad, hadde Thorbjørn Jagland en kronikk på trykk i Dagsavisen der det het at «et eventuelt islandsk medlemskap, vil etter min mening nødvendiggjøre en norsk nyvurdering av vårt forhold til EU». Generalsekretæren i Europabeve-gelsen sa at «Nå blir det spennende å se hva Island får til i forhandlinger med EU, særlig når det gjelder fiskeri. Dette er viktig for oss i Norge også. Hvis Island forsvinner ut av EØS og vi blir alene med Liechtenstein, vil jeg si at det forandrer situasjonen radikalt for Norge, både juridisk og politisk».

En noe mer nøktern Nei til EU-leder Heming Olaussen uttalte at «Dersom et dypt splittet Island i dag vedtar å søke EU-medlemskap, er dette i tilfelle en beslutning som i liten grad berører Norges forhold til EU». Ettertida har vist at det var like greit å innta den holdningen.

Siden 2009 kan sagaen om Islands vei til og fra EU-medlemskap sammenfattes slik: Island leverte sin søknad om EU-medlemskap 23. juli 2009. Det europeiske råd godkjente søknaden 27. juli 2009 og henvendte seg til Europakommisjonen for å analysere Islands grunnlag for forhandlinger. 24. februar 2010 vedtok Europakommisjonen å innlede medlemskapsforhandlinger med Island. 17. juni 2010 ble Island tildelt status som søkerland på EUs toppmøte. Forhandlingene mellom EU og Island ble innledet 27. juli 2010. Et endelig forhandlingsresultat var ment å bli gjenstand for en folkeavstemning. Den ble det aldri noe av. I juni 2013 ble forhandlingene satt på vent av regjeringen, og 12. mars 2015 kunne altså Aftenposten melde at «Islands regjering avslutter forhandlingene. Satser heller på EØS-avtalen». Det er ingen overdrivelse å hevde at det var vesentlig mer fokus fra norsk ja-side på EU-saken på Island i 2002 og 2009, enn nå i 2015. Drømmen om islandsk EU-medlemskap er bokstavelig talt falt i fisk. I hvert fall i denne omgang – og i overskuelig framtid.

Vervepremie. Klaus Lintho med premien han fikk av leder Kathrine Kleveland som takk for verveinnsatsen. Du kan vinne jubileumsboka!

FOTO: EIVIND FORMOE

NY VERVEKAMPANJE I NEI TIL EU:

11 nye medlemmer på ett styremøte

Verv tre og få jubileumsboka!

Bruk slippen til å bli medlem eller til å verve en venn. Klipp ut og send inn!

Ny verveplan var en av sakene som ble vedtatt på Nei til EUs styremøte 6. og 7. mars. Styremedlem **Klaus Lintho** startet offensivt med å levere navn på seks nyinnmeldte medlemmer.

Leder i Nei til EU Kathrine Kleveland er opptatt av at om vi skal lykkes med verving, må alle ta tak.

– Styret bør derfor gå foran som gode eksempler, og det er nettopp det Klaus Lintho er, sier Kathrine Kleveland.

Hele styret ble deretter oppfordret til å levere inn forslag på andre som kan bli vervet til Nei til EU.

– Innen styremøtet var slutt hadde vi fått over 30 navn og styremedlem Turid Thomassen hadde vervet fem nye medlemmer, sier Kleveland.

Verv tre og få en bok!

Klaus Lintho fikk Nei til EU-boksers horts med budskapet *Et nei til EU er et ja til noe bedre*, som takk for nye medlemmene.

– For å gjøre litt stas på de som verver nye medlemmer til Nei til EU, vil vi i år takke alle som verver for oss.

Verver du tre nye medlemmer, får du boka «Folket sa nei» gratis i posten.

– Vi sender deg boka så fort de tre nye medlemmene har betalt medlemskapet. Bli med og skap en større og sterkere organisasjon!

– Å ha mange medlemmer er viktig for en grasrotorganisasjon. Nei til EU har i dag omtrent 25 000 medlemmer fordelt over hele landet. Motstanden mot EU-medlemskap har alltid basert seg på engasjement blant vanlige folk.

Hvorfor bli med i Nei til EU?

Kathrine Kleveland understreker at det er viktig at Nei til EU har mange medlemmer.

– Det gir politisk tyngde! I tillegg gir det å ha mange betalende medlemmer oss økonomisk handlingsrom til å gjøre viktig nei-arbeid. For at dette skal lykkes, er vi helt avhengig av at dere som er Nei til EU-aktivister rundt i landet deltar aktivt i vervearbeidet, sier hun.

Klipp ut og send til
Nei til EU, Storgata
32, 0184 OSLO.

Eller send tilsvarende informasjon til:
medlem@neitileu.no

Meld deg selv inn
på nettsidene våre:
www.neitileu.no

☐ **JA, jeg vil bli medlem i Nei til EU!** (eller ☐ jeg verver en venn!)
Navn:

Adresse:

Postnummer og sted:

E-post

Mobil:

Fødselsdato:

☐ Hovedmedlem (200,-/370,- utover første år)
☐ Husstandsmedlem (100,-)
☐ Studentmedlem (50,-)
☐ Ungdom mot EU (50,-)

Betalt: ☐ Kontant (betal inn til konto 7874 05 01517) ☐ Send giro

Dato:

Signatur nytt medlem:

NEI TIL EU DER DU BUR:

Stemnings- skifte i Nordland

– Det er eit stemningsskifte på gang, meiner **Svein Tennes**, fylkesleiar i Nordland Nei til EU.

— Folk er i ferd med å vakne frå Tornerose-sønnen. Dei ser kva som skjer i Europa og kva for konsekvensar EØS-avtalen har i kvardagslivet.

Tennes, som til dagleg arbeider som hamneinspektør i Svolvær, får støtte frå sørlege delar av fylket. Ulf Ulriksen er primus motor for det nystarta laget Vefsn Nei til EU. Laget dekkjer Vefsn kommune, også folk i Nordlands sørlegaste kommunar Grane og Hattfjelldal kan kjenne seg velkomne i laget.

EØS er blodferskt

– EØS-kampen engasjerer. Alle nei-partia er representerte i styret i lokallaget vårt, og EØS-kamp er hovudprioritering nummer ein, fortel lokallagsleiar Ulriksen.

– Det må tid til for at folk verkeleg skulle sjå kva konsekvensane av EØS-avtalen er. EØS omfattar alt – frå barnemat til fesken i havet, for ikkje å snakke om faglege rettigheter. EØS, ja, det er blodferskt! seier ein engasjert Ulriksen frå Mosjøen.

Ulriksen er ingen nykomar i Nei til EU. I 1994 arbeidde han som ein av to faglege sekretærar på kontoret i Oslo. Etter å ha delteke på jubileumsarrangementet 28. november fekk han det han sjølv omtalar som «ei vitamininnsprøytning» og «eit spark bak».

Spørje nye folk

– Eg gjorde erkjenninga av at vi har mange medlemmer nordpå, men lite tilbod til medlemene. Min bodskap er at det ikkje er vanskeleg å starte lokallag!

Vi ønsker velkommen til Svolvær! Vi håpar alle får ei flott oppleving i vakre Lofoten. Vi må få til ein fisketur under landsmøtet, eller ka du sei?

SVEIN TENNES

Leiar i Nordland Nei til EU

Det handlar om prioritering, kapasitet og resursar. Eg fekk medlemslistene for Helgeland og kalla inn til møte. Eg gjorde også ei ny oppdaging kring Nei til EU og omlandet. Eg trudde eg visste kven som var nei-alliansen i byen, kven som var medlemmer, og med mi fartstid i fagrørsla og Nei til EU, trudde eg at eg visste kva nei-rørsla var. Men her fekk eg meg ei overrasking. Det kom mange nye folk på møtet. Sanninga er at om du berre snakkar med dei du kjenner frå før og folk som er lik deg sjølv, møter du ingen nye. Vi har ein tendens til å spørje dei same heile tida.

– Det var god stemning på møtet og alle fekk utdelt verveblokker. Det

AV EVA MARIE MATHISEN

eva.marie.mathisen@neitileu.no

var til og med nokon som hadde verva nye medlemmer før dei kom på møtet! Nei, dettan e bærre velstand, seier Ulf Ulriksen.

Nytt lag i Rana

Dagen etter oppstartsmøtet i Vefsn, var turen komen til naboen Mo i Rana.

– Stafetten i haust fekk fart i folk, fortel Lars Nielsen som er kontaktperson i lokallaget på Mo.

– Vi hadde eit godt møte om TTIP og TISA med Bjørn Ola Opsahl frå Ungdom mot EU. Vi fekk samla nei-alliansen i haust då vi laga til arrangement i gågata og fest på kvelden, og nei-alli-

4.

5.

1. MO I RANA: Atle Hiller og Lars Nielsen frå Rana Nei til EU i hyggeleg prat med forbi-passarande på stand under stafett på Mo, 20. september 2014.

2. SORTLAND: Sortland Nei til EU inviterte til festmiddag for å heidle veteranar frå EU-kampen i 1994. Frå venstre: Richard Edvardsen, Maren Lise Graff, Mathis Mathisen, Einar F. Johnsen, Harry Kristiansen, Frøydis Finnseth Jensen, Bjørn Volla, Jorunn Fjellanger, Asbjørn Høgden, Britt Røthe, Gudrun Vestnes, Gisle Røthe.

3. SORTLAND: Nina Holdal og Mathis Mathisen på stand under landbruksmessa «Landbruk i nordavind» på Kleiva i Sortland, august 2014.

4. LOFOTEN: Stafettbilen tok ein stopp innom Flakstad kommune – den ultimate nei-kommunen! Her røysta heile 93,7 prosent av innbyggjarane nei til norsk medlemskap i EU for 20 år sidan.

5. SVOLVÆR: Fylkesleiar Svein Tennes overrekkjer stafettpinne til Vågan-politikar Gunnar Aarstein.

VARME ORD & STIKK I SIDA

Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varmerd og Stikk i sida til:

Varmerd

Elin Ørjasæter skreiv nylig i bloggen sin at EØS-innvandringen har endret hennes politiske holdninger. Hun har gått frå å være en optimistisk liberalist til å bli overbevist tilhenger av et organisert arbeidsliv. Ørjasæter får varmerd for å stille relevante spørsmål ved EØS-avtalen.

Stikk i sida

Utenriksminister **Børge Brende** har redegjort i Stortinget og mener det er positivt med økt integrering med USA og EU i TTIP. TISA vil ifølge Brende gi norske bedrifter forutsigbarhet og bidra positivt til økonomisk vekst og sysselsetting. Vi deler ikke utenriksministerens ensidige positive syn på avtalene og gir et stikk i siden!

TIPS OSS!

Standpunkt-redaksjonen blir alltid glad for tips fra leserne. E-post: standpunkt@neitileu.no | SMS: Send NTEU tips [ditt tips] til 2030

Standpunkt

Ansvarlig redaktør: Kathrine Kleveland

Redaktør: Sindre Humberset

Layout: Eivind Formoe og Sindre Humberset

Redaksjon: Hildegunn Gjengedal, Tori Aarseth og Dag Seierstad.

Korrektur: Kjell Arnestad

Opplag: 30 000

Redaksjonen avsluttet: 25.3.2015. Medlemskap i Nei til EU koster 370,- kroner pr. år, og kan betales inn til kontonummer 7874 05 01517.

Trykkansvarlig: Datatrykk

Annonser og istikk: Ta kontakt for pris og informasjon. Budskapet i annonser og istikk står for annonsørens regning og trenger ikke være sammenfallende med Nei til EUs syn.

Post- og adresse: Storgata 32, 0184 Oslo
Kontakt oss: standpunkt@neitileu.no
Telefon: 22 17 90 20

ansen var til stades ved oppstartsmøtet vårt no. Det var god spreing både frå industri, landbruksnæring og offentleg sektor, fortel Nielsen, som sjølv har lang fartstid som tilsett i industrien og frå fagrørsla.

Til liks med Ulf Ulriksen framhevar han EØS som eit svært aktuelt tema. – Korleis EØS verkar lokalt og at det er ein samanheng mellom EØS og arbeidslivet, er svært aktuelt.

Langt fylke

– I Nordland no er det tre aktive lag: Vefsn, Rana og Sortland. Det er altså i kvar sin del av fylket. Vi håpar at vi kunne få til noko meir aktivitet i Salten og i Lofoten, fortel Lars Nielsen, som også sit i fylkesstyret i Nordland Nei til EU.

– Men eg trur at her blir økono-

mien ei utfordring, i tillegg til det at Nordland er så langt at du rekk ikkje over det på ein dag. Vi har heilt andre utfordringar enn fylkeslag som Østfold og Vestfold. Det spørst om vi ikkje bør tenkje litt nytt, seier Lars Nielsen.

Landsmøte i Svolvær

I november er sjansen komen for heile organisasjonen til å ta turen til Nordland. 13.–15. november er det landsmøte i Nei til EU i Svolvær.

– Vi ønskjer velkommen til Svolvær! Vi håpar alle får ei flott oppleving i vakre Lofoten, seier ein oppglødd fylkesleiar Svein Tennes, som skuar ut på Svolvær hamn tett i tett med båtar og eit nyleg avslutta VM i skreifiske.

– Vi må få til ein fisketur under landsmøtet, eller ka du sei?

Topp 5

Fem problematiske EU- og EØS-saker.

1 EUs tredje postdirektiv

Omkampen om norsk veto i EØS er i gang. Avgjøres av KrF og Venstre. Alle gode krefter må mobilisere for et nytt nei.

[Uendret]

2 Sjømat-industri-utvalget

Tveterås-utvalget vil åpne for at sjømatindustribedrifter kan ha tillatelser til fartøy og fiskekvoter. Da vil EØS-avtalen gjøre det umulig å hindre utenlandske oppkjøp av fiskeressursene. Unntaket som Norge har for fisk i EØS-avtalen vil langt på vei forsvinne.

[Ny]

3 Overnasjonalt finansstilsyn

Skal Norge slutte seg til EUs overnasjonale finansstilsyn og avgi suverenitet til ESA som kan overstyre våre nasjonale tilsyn? Regjeringen ønsker det.

[Uendret]

4 Energiunion

EU-kommisjonen har lagt frem forslag til en energiunion. Kommisjonen vil gi seg selv en samordnende rolle i landenes gassforhandlinger. Energi-byrået ACER skal få økt overnasjonal myndighet.

[Tilbake på listen]

5 Artikkel 19-for-handlinger i EØS

Vil Sylvi Listhaug la EU øke eksporten av landbruksvarer til Norge, og slik undergrave grunnlaget for norsk matproduksjon? Forhandlingen pågår.

[Ned fra 4. plass]

Neste Standpunkt

Frist for innlegg og andre innsendte bidrag til nummer 3-2015 er

20. mai 2015.

LANDSMØTE 2015:

Ny leder i Ungdom mot EU

Åsa Kjerstine Kjølberg Moen er valgt som ny leder i Ungdom mot EU.

Landsmøtet fant sted 23.–25. januar på Nordseter skole i Oslo.

22-årige Kjølberg Moen kommer fra Trondheim, og kommer fra vervet som generalsekretær.

Hun har lang erfaring fra organisasjonen og har sittet i sentralstyret siden 2013. Hun har tidligere vært landsstyrrerrepresentant og lokallagsaktivist.

– Jeg setter pris på tilliten landsmøtet har gitt meg og gleder meg til å ta fatt på nye oppgaver for organisasjonen, sier Kjølberg Moen.

Bjørn Ola Opsahl fra Mysen ble valgt som politisk nestleder, og Elise Hammari fra Kvæfjord ble valgt som organisatorisk nestleder. Maren Holthe Hedne fra Trondheim ble valgt som organisasjonens generalsekretær.

Jobber mot TTIP/TISA

– Vi skal jobbe mye med EUs handelspolitikk i 2015. Det er viktig for oss å jobbe for å øke motstand mot TTIP og TISA blant Norges befolkning. Det er galskap å støtte avtaler som flytter all reell makt vekk fra folkevalgte politikere og over til store internasjonale selskaper, sier Kjølberg Moen.

– Det er viktig for oss å jobbe for å få stoppet TTIP, da avtalen er usolidarisk mot arbeidstakere, lite miljøvennlig og en direkte trussel mot demokratiet.

Samler hele landet

Ungdom mot EU vil organisere ungdommer fra hele Norge til EU-motstand.

– For oss er det viktig å få startet nye lokallag i året som kommer for å sørge for lokalt forankret EU-motstand.

Ungdom mot EU er bygd for å bestå av lokallag som holder jevnlig medlemsmøter, skoleringer og skolebesøk.

– 10.–12. april samles ungdommer fra hele Norge til vårkonferanse i Oslo for å lære mer om EUs handelspolitikk og dens påvirkning på Norge. De nasjonale arrangementene fungerer som en viktig motivator for nye medlemmer

Gleder seg.

– Jeg gleder meg til å engasjere ungdom i hele Norge og få de til å forstå at EU ikke bare er tørt og kjedelig, men veldig skummelt. Jeg gleder meg til å sørge for at ja-sidens argumenter ikke får stå uimotsagt. Jeg gleder meg til å legge premisser for EU-debatten, sier Åsa Kjerstine Kjølberg Moen.

FOTO: UNGDOM MOT EU

til å bli mer aktive på lokalt nivå, og lokallag får nye ideer til aktiviteter fra lokallag fra andre deler av landet. I løpet av året skal vi også arrangere sommerleir og høstkonferansen.

Ungdom mot EUs reisesekretær er viktig også for Nei til EU, siden Nei til EU er med på å finansiere stillingen.

– Reisesekretæren besøker videregående skoler, universiteter og folkehøgskoler i hele Norge og er et viktig ledd i folkeopplysningen. Han jobber også for å få opp lokal Ungdom mot EU-aktivitet, og verver nye medlemmer.

Kjølberg Moen mener det er viktig at folk forstår hvor mye EU påvirker deres hverdag, og hvordan de kan gjøre en forskjell ved å være aktive.

– Nei-kampen har vist det før; folkelig motstand fører frem, men da må vi være mange. Nei-siden må slutte å snakke om EU i det fjerne og fokusere på hvordan folks hverdag blir berørt. Det er bra at vi sitter på mye kunnskap, men det er hvordan vi bruker kunnskapen som teller når vi vil engasjere nye mennesker til EU-motstand.